

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting 1969-1970

Nr. 119

TWEEDE GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET tot wijziging van de artikelen 53-54c van het Wetboek van Koophandel (Herziening van het enquêterecht).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is nieuwe regelen inzake het instellen van een onderzoek naar het beleid van de gang van zaken bij naamloze vennootschappen vast te stellen en regelen van dezelfde strekking voor coöperatieve verenigingen in te voeren;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Het Wetboek van Koophandel wordt als volgt gewijzigd:

A. De artikelen 53-54c worden vervangen door de volgende bepalingen:

Artikel 53. Op schriftelijk verzoek van degenen die krachtens het volgende lid daartoe bevoegd zijn of op vordering van de procureur-generaal bij het gerechtshof te Amsterdam, ingesteld om redenen van openbaar belang, kan de ondernemingskamer van dit gerechtshof een of meer personen benoemen tot het instellen van een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken van de vennootschap hetzij in de gehele omvang daarvan, hetzij met betrekking tot een gedeelte of tot een bepaald tijdvak.

Tot het indienen van een verzoekschrift zijn bevoegd:

a. een of meer houders van aandelen of certificaten van aandelen, die alleen of gezamenlijk tenminste een tiende gedeelte van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen of rechthebbenden zijn op een bedrag van aandelen of certificaten daarvan tot een nominale waarde van f 500 000, of zoveel minder als de statuten bepalen;

b. een vereniging van werknemers, die in de onderneming werkzame personen onder haar leden telt en tenminste twee jaar in het bezit is van rechtspersoonlijkheid, mits zij krachtens haar statuten ten doel heeft de belangen van haar leden als werknemers te behartigen en als zodanig in de bedrijfstak of onderneming werkzaam is;

c. degenen, aan wie daartoe bij de akte van oprichting of bij overeenkomst met de vennootschap de bevoegdheid is toegekend.

Indien de vennootschap wegens het bedrijf dat zij uitoefent, is onderworpen aan het toezicht van de Verzekeringskamer of van De Nederlandsche Bank N.V., doet de griffier een afschrift van het verzoekschrift, dan wel van de vordering van de

procureur-generaal, ook aan de toezichhoudende instelling toekomen.

De ondernemingskamer behandelt het verzoek of de vordering met de meeste spoed; de verzoekers en de vennootschap verschijnen hetzij bij procureur, hetzij bijgestaan door hun procureurs. Alvorens te beslissen kan de ondernemingskamer, ook ambtshalve, deskundigen horen.

Artikel 53a. De verzoekers en de procureur-generaal zijn niet ontvankelijk, indien niet blijkt dat zij schriftelijk tevoren hun bezwaren tegen het beleid of de gang van zaken hebben kenbaar gemaakt aan het bestuur en de commissarissen, zo die er zijn, en sindsdien een zodanige termijn is verlopen dat de vennootschap redelijkerwijze de gelegenheid heeft gehad deze bezwaren te onderzoeken en naar aanleiding daarvan maatregelen te nemen. Een vereniging van werknemers is voorts niet ontvankelijk, indien zij niet tevoren de ondernemingsraad, die aan een door de vennootschap gedreven onderneming is verbonden, in de gelegenheid heeft gesteld schriftelijk van zijn gevoelen te doen blijken. De procureur-generaal deelt bij zijn vordering mede of hij de ondernemingsraad in de gelegenheid heeft gesteld van zijn gevoelen te doen blijken.

De ondernemingskamer wijst het verzoek of de vordering slechts toe, wanneer blijkt van gegronde redenen om aan een juist beleid te twijfelen.

Indien de ondernemingskamer het verzoek afwijst, en daarbij beslist dat het naar haar oordeel niet op redelijke grond is gedaan, kan de vennootschap tegen de verzoeker of verzoekers bij de ondernemingskamer een eis instellen tot vergoeding van de schade die zij ten gevolge van het verzoek lijdt. Voor de instelling van een vordering tegen een verzoeker geldt als diens woonplaats mede de woonplaats die hij voor de indiening van het verzoek heeft gekozen.

Wordt het verzoek of de vordering toegewezen, dan stelt de ondernemingskamer het bedrag vast dat het onderzoek ten hoogste mag kosten. De ondernemingskamer kan hangende het onderzoek dit bedrag op verzoek van de door haar benoemde personen verhogen, na verhoor, althans oproeping van de oorspronkelijke verzoekers. De ondernemingskamer bepaalt de vergoeding van de door haar benoemde personen. De vennootschap betaalt de kosten van het onderzoek; in geval van geschil beslist de ondernemingskamer op verzoek van de meest gerede partij. De ondernemingskamer kan bepalen dat de vennootschap voor de betaling der kosten zekerheid moet stellen.

Artikel 53b. De door de ondernemingskamer benoemde personen zijn gerechtigd tot inzage van de boeken en bescheiden der naamloze vennootschap, waarvan zij de kennisneming tot juiste vervulling van hun taak nodig achten. De bezittingen van de vennootschap moeten hun desverlangd worden getoond. De bestuurders, de commissarissen, zo die er zijn, alsmede degenen die in dienst der naamloze vennootschap zijn, zijn verplicht desgevraagd alle inlichtingen te verschaffen die nodig zijn voor de uitvoering van het onderzoek.

De ondernemingskamer kan, indien dit voor de juiste vervulling van hun taak nodig is, de door haar benoemde personen op hun verzoek machtigen tot het inzien van de boeken en bescheiden en het zich doen tonen van de bezittingen van een rechtspersoon, die nauw verbonden is met de vennootschap ten aanzien waarvan het onderzoek plaatsvindt. De laatste zin van het vorige lid is van overeenkomstige toepassing.

Het is de met het onderzoek belaste personen verboden, hetgeen hun bij hun onderzoek blijkt, verder bekend te maken dan hun opdracht met zich brengt.

Artikel 53c. Wanneer aan een met het onderzoek belaste persoon wordt geweigerd overeenkomstig het vorige artikel inzage van boeken of bescheiden te verlenen of bezittingen te tonen, geeft de voorzitter van de ondernemingskamer op verzoek van die persoon de bevelen die de omstandigheden nodig maken.

De bevelen kunen inhouden de opdracht aan de openbare macht om voor zoveel nodig bijstand te verlenen en de last om een woning binnen te treden, wanneer de plaats waar de

boeken en bescheiden of de bezittingen zich bevinden, een woning is, of alleen door een woning toegankelijk. De woning wordt niet tegen de wil van de bewoner binnengetreden dan na vertoon van de last van de voorzitter.

Artikel 53d. Het verslag van de uitkomst van het onderzoek wordt ter griffie van het gerechtshof te Amsterdam nedergelegd.

De procureur-generaal bij het gerechtshof, de vennootschap, alsmede de verzoekers en hun procureurs ontvangen een exemplaar van het verslag. In het geval, bedoeld in artikel 53, derde lid, ontvangt ook de Verzekeringskamer, onderscheidenlijk De Nederlandsche Bank N.V. een exemplaar van het verslag. De ondernemingskamer kan bepalen dat het verslag voorts geheel of gedeeltelijk ter inzage ligt voor de door haar aan te wijzen andere personen of voor een ieder.

Het is aan anderen dan de vennootschap verboden mededelingen aan derden te doen uit het verslag, voor zover dat niet voor een ieder ter inzage ligt, tenzij zij daartoe op hun verzoek door de voorzitter van de ondernemingskamer zijn gemachtigd. Een vereniging van werknemers is echter zonder een zodanige machtiging bevoegd tot het verstrekken van mededelingen uit het verslag aan de ondernemingsraad, die aan een door de vennootschap gedreven onderneming is verbonden.

Ten spoedigste na de nederlegging geeft de griffier daarvan kennis aan de verzoeker of verzoekers en aan de vennootschap; indien de ondernemingskamer dit beveelt, draagt hij voorts zorg voor de bekendmaking van de nederlegging en van de in het tweede lid bedoelde beschikking in de *Nederlandse Staatscourant*.

Artikel 53e. De ondernemingskamer kan na kennisneming van het verslag op verzoek van de vennootschap beslissen, dat deze de kosten van het onderzoek geheel of gedeeltelijk kan verhalen op de verzoekers, indien uit het verslag blijkt dat het verzoek niet op redelijke grond is gedaan, dan wel op een bestuurder, een commissaris of een ander die in dienst der vennootschap is, indien uit het verslag blijkt dat deze verantwoordelijk is voor een onjuist beleid of een onbevredigende gang van zaken van de vennootschap. De laatste zin van het derde lid van artikel 53a is van toepassing.

Artikel 54. Indien uit het verslag van wanbeleid is gebleken, kan de ondernemingskamer op verzoek van de oorspronkelijke verzoekers en, indien het verslag voor hen ter inzage ligt, op verzoek van anderen die aan de in artikel 53, tweede lid, gestelde vereisten voldoen, of op vordering van de procureur-generaal, ingesteld om redenen van openbaar belang, een of meer van de in het volgende artikel genoemde voorzieningen treffen, welke zij op grond van de uitkomst van het onderzoek geboden acht.

Het verzoek moet geschieden en de vordering moet worden ingesteld binnen twee maanden na nederlegging van het verslag ter griffie.

Het derde en vierde lid van artikel 53 zijn van overeenkomstige toepassing.

In het geval, bedoeld in artikel 53, derde lid, neemt de ondernemingskamer geen beslissing, alvorens de Verzekeringskamer, onderscheidenlijk De Nederlandsche Bank N.V. in de gelegenheid te hebben gesteld over het verzoek te worden gehoord.

De ondernemingskamer kan haar beslissing voor een door haar te bepalen termijn aanhouden, indien de vennootschap op zich neemt, bepaalde maatregelen te treffen die een einde maken aan het wanbeleid of die de gevolgen welke daaruit zijn voortgevloeid, zoveel mogelijk ongedaan maken of beperken.

Artikel 54a. De voorzieningen, bedoeld in het vorige artikel, zijn:

a. schorsing of vernietiging van een besluit van de bestuurders, van commissarissen, van de vergadering van aandeelhouders of van enig ander orgaan der vennootschap;

b. schorsing of ontslag van een of meer bestuurders of commissarissen;

c. tijdelijke aanstelling van een of meer bestuurders of commissarissen;

d. tijdelijke afwijking van de door de ondernemingskamer aangegeven bepalingen van de akte van oprichting;

e. ontbinding van de vennootschap.

Artikel 54b. De ondernemingskamer bepaalt de geldingsduur van haar getroffen tijdelijke voorzieningen; zij kan op verzoek van de verzoekers, bedoeld in artikel 54, of van de vennootschap dan wel op vordering van de procureur-generaal die duur verlengen en verkorten.

De ondernemingskamer regelt zo nodig de gevolgen van de door haar getroffen voorzieningen.

Een door de ondernemingskamer getroffen voorziening kan door de vennootschap niet ongedaan worden gemaakt; een besluit daartoe is nietig.

De ondernemingskamer kan aan degenen die zij tijdelijk aanstelt tot bestuurder of commissaris, een beloning ten laste van de vennootschap toekennen.

Zij kan aan hen opdragen haar regelmatig verslag uit te brengen.

De ondernemingskamer spreekt de ontbinding der vennootschap niet uit, wanneer het belang van de aandeelhouders of van degenen die in dienst der vennootschap zijn, dan wel het openbaar belang zich daartegen verzet.

Artikel 54c. De ondernemingskamer kan de voorlopige tenuitvoerlegging der voorzieningen genoemd in artikel 54a onder a-d, bevelen.

De griffier der ondernemingskamer doet ten kantore van het handelsregister, waar de onderneming der vennootschap is ingeschreven, een afschrift van de beschikkingen der ondernemingskamer nederleggen. Van beschikkingen die niet voorlopig ten uitvoer kunnen worden gelegd, geschiedt de nederlegging zodra zij in kracht van gewijsde zijn gegaan.

In het geval, bedoeld in artikel 53, derde lid, ontvangt de Verzekeringskamer, onderscheidenlijk De Nederlandsche Bank N.V. van de griffier een afschrift van de beschikkingen van de ondernemingskamer.

Artikel 54d. Tot het instellen van beroep in cassatie tegen de beschikkingen van de ondernemingskamer uit hoofde van de artikelen 53a-54c zijn, behalve de procureur-generaal die de vordering heeft gedaan, en de vennootschap, bevoegd de verzoekers, althans zo velen van hen als overeenkomstig artikel 53, tweede lid, tot het instellen van een verzoek in eerste aanleg bevoegd zijn.

B. In artikel 55 wordt de zinsnede „onverminderd het bepaalde bij artikel 37b” vervangen door: onverminderd het bepaalde bij de artikelen 37b en 54a.

Artikel II

In de wet op de Coöperatieve Verenigingen 1925 wordt achter artikel 33 een nieuw artikel opgenomen, luidende:

Artikel 33a. 1. Op schriftelijk verzoek van degenen die daartoe krachtens het volgende lid bevoegd zijn of op vordering van de procureur-generaal bij het gerechtshof te Amsterdam, ingesteld om redenen van openbaar belang, kan de ondernemingskamer van dit gerechtshof een of meer personen be-

noemen tot het instellen van een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken van de vereniging, hetzij in de gehele omvang daarvan, hetzij met betrekking tot een gedeelte of tot een bepaald tijdvak.

2. Tot het indienen van een verzoekschrift zijn bevoegd:

a. leden der vereniging, ten getale van ten minste 300, of zoveel leden als ten minste een tiende gedeelte van het ledental uitmaken, ofwel zoveel leden als tezamen bevoegd zijn tot het uitbrengen van ten minste een tiende gedeelte der stemmen in de ledenvergadering;

b. een vereniging van werknemers, die in de onderneming werkzame personen onder haar leden telt en tenminste twee jaar in het bezit is van rechtspersoonlijkheid, mits zij krachtens haar statuten ten doel heeft de belangen van haar leden als werknemers te behartigen en als zodanig in de bedrijfstak of onderneming werkzaam is;

c. degene, aan wie daartoe bij de statuten of bij overeenkomst met de vereniging de bevoegdheid is toegekend.

3. de artikelen 53, vierde lid, en 53a-54d van het Wetboek van Koophandel zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel III

In artikel 324, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt achter onderdeel 4° ingevoegd:

5°. Het instellen van het onderzoek naar het beleid en de gang van zaken van een vennootschap en een coöperatieve vereniging;

Artikel IV

De twaalfde titel van het Eerste Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering treedt voor procedures naar aanleiding van het verzoek tot het instellen van een onderzoek of tot het treffen van voorzieningen overeenkomstig de voorgaande artikelen in werking op het ogenblik van inwerking-treding van deze wet.

Artikel V

Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

Vastgesteld